

# Børn og hunde

– KORT FORTALT





FOTO: POPA SORIN DREAMSTIME

## Børn og hunde - kort fortalt

Af Fagveterinærsygeplejerske i  
klinisk etologi &  
hundeadfærdsinstruktør  
Caroline Holse.

### Udgivet af:

#### DYREFONDET

Ericaparken 23, 2820 Gentofte,  
tlf. 39 56 30 00, [www.dyrefondet.dk](http://www.dyrefondet.dk)

September 2013.

### Tak til fotograferne:

Matilda Holse for - og bagsidefoto,  
Dreamstime.com og Blå Hund

### Layout og tryk:

KLS Grafisk Hus A/S

Denne tryksag er produceret CO<sub>2</sub>-neutralt.



# BØRN OG HUNDE

**Mange børnefamilier, har i dag hund til stor glæde for alle parter. Forholdet mellem familie og hund er givende på mange måder. Især børn har stor glæde af at vokse op med en hund og heldigvis giver det sjældent anledning til større problemer.**

## Hund/barn relation

Når en familie anskaffer sig en hund, bliver den oftest et fuldblyndet medlem af familien og derfor også en naturlig del af de faste rutiner i hverdagen. For børn betyder det at kunne lære at tage ansvar for et andet levende væsen. Gennem fodring, pleje og leg vil børn få fornemmelse for hundes behov og udvikle deres empatiske evner. Hunde kan til gengæld give barnet en følelse af kærlighed og tillid og være en ven, som de kan betro sig til. Børn, der er i tæt kontakt med hunde, deltager mere i sociale sammenkomster. Især igennem de senere år er der kommet fokus på terapihunde, som trænes til at hjælpe børn, der skal lære at overvinde angst for social kontakt, har oplevet sorg, depression eller har haft en traumatisk oplevelse.

## Den vigtige socialisering

Socialisering er essentiel, når det handler om hunde og børn og deres fremtidig forhold til hinanden. Fra hvalpen er nyfødt, skal den på bedst mulig måde udsættes for forskellige situationer, fremmede objekter, andre dyr og personer, som den kommer til at møde senere i livet, og som den gerne skulle reagere positivt overfor.

Opdrættere har her en vigtig rolle, da det er deres ansvar at socialisere hvalpen, inden den kommer til sit nye hjem. Den grundlæggende socialiseringsproces starter, når hvalpen er tre uger og varer indtil den er cirka tolv uger gammel. Det vil sige fem meget vigtige uger hos opdrætter og fire meget vigtige uger hos den nye familie. Hvalpen skal selvfølgelig stadig socialiseres efter de tolv uger. Hvis barnet er i familien inden hvalpen fylder 4 måneder, vil hvalpen opfatte barnet som en naturlig del af dens omgivelser. Kommer barnet til familien senere i hvalpens liv, kræver det ofte et større socialiseringsarbejde og træning for at opnå et godt resultat.

## Det forebyggende arbejde

Når en børnefamilie vælger at anskaffe sig en hund, er følgende overvejelser vigtige: Hvor gammelt skal barnet være? Er der tid til at støtte samspillet mellem hund og barn? Derudover bør alle forholdsregler tages, da forebyggelse altid er nemmere end behandling. Selvom langt de fleste hunderacer er velegnede som familiehunde, er det vigtigt, at lade sig professionelt rådføre om hvilke race og egenskaber, der egner sig bedst til samværet med børn.

”Børnene kan gøre alt ved hunden” høres ofte, men styrker det forholdet mellem hund og barn? Skal dette forhold sikres, kræver det imidlertid gensidig respekt. Når hvalpen eller den voksne hund flytter ind, er det vigtigt at introducere den for barnet i familien på en rolig måde og under opsyn af en voksen. Sæt for eksempel en line på hunden og instruer barnet i at forholde sig stille og roligt. Børn har ukoordinerede bevægelser og taler ofte meget højt,

og dette kan forskrække hunden. Har hunden ikke lyst til at hilse og trækker sig, lades den i fred.

Vaner og faste rutiner er enormt vigtige, når vi taler hundehold, og især når børn er til stede.

## Lær barnet ikke at:

- Forstyrre hunden når den spiser
- Forstyrre hunden når den sover
- Forstyrre hunden, når den har tyggeben eller legetøj
- Drille eller forskrække hunden
- Kramme, kysse og fastholde hunden
- Lege voldsomt med hunden

Fodring af hunden på faste tidspunkter er den mest problemfrie løsning, når der er et barn i nærheden. Hvis ikke hunden spiser op fjernes foderet. Ved hjælp af et babygitter er det for eksempel nemt at holde hund og barn adskilt. Derved stresser hunden ikke over risikoen for at få frataget sit foder eller benytter sig af resourceforsvar overfor barnet. Til gengæld skal hunden lære at være tryk, når den fodres i nærheden af mennesker. Træn hunden ved at forskellige familiemedlemmer sidder med foderskålen, samt at der smides lækre godbidder ned til den, mens den spiser.

Hav faste regler om at barnet sidder ved bordet mens det spiser og ikke går rundt i huset med mad, da dette kan give lejlighed til



uoverensstemmelser om rettigheden til ressourcen (maden).

Når hunden søger væk for at hvile eller sove, er det vigtigt ikke at forstyrre den. Lær barnet at respektere at hunde også har brug for at være i fred, og at de ikke skal tvinges til socialt samvær. Træn hunden i at aflevere sit legetøj og give den noget andet i bytte. Derved opnås hundens tillid. Hvis barnet lærer korrekt håndtering af hunden, vænnes hunden til barnets be-

røring. Undgå at kramme, kysse eller fastholde hunden, som er et menneskeligt behov. Dette virker truende og er imod hundens natur. Ryd op og fjern barnets legetøj. Nogle hunde kan ikke skelne mellem, hvilke ting der er deres, og hvilke der er barnets.

En velopdragen hund gør samværet mellem hund og barn nemmere. Forældre bør støtte og opmuntre til samværet mellem hund og barn. Gennem træning og aktivering kan forholdet

styrkes. Er hunden reserveret overfor barnet, trænes der samarbejdsøvelser for at give hunden en positiv og belønnende oplevelse af barnet. Træningen ved hjælp af positiv forstærkning såsom ros og godbidder er med til at styrke båndet mellem menneske og hund.



# Begynd tidligt

Er hunden i familien i forvejen, og der ventes barn, er der visse forholdsregler, som forældre bør tage for at gøre overgangen nemmere for alle parter. **Begynd allerede i god tid med at forberede og ændre hundens faste rutiner, så de passer bedre ind i den fremtidige hverdag. Derved undgås, at hunden føler sig presset til at afgive sine ressourcer som social kontakt, foder, legetøj samt soveplads.**

Ved hjælp af træning med positiv forstærkning indlæres hunden til at acceptere for eksempel:

- Adskillelse fra ejer
- Ændring af soveplads
- Ændring af fodringsrutiner
- Barnevogn
- Barnets legetøj
- Barnets lyde og lugte
- Håndtering



FOTO: VIOREL SIMA DREAMSTIME

Hunde, der er vokset op i et hjem uden børn, har ofte et meget tæt forhold til deres ejer og kan i nogle tilfælde være ejers substitut for et barn. Derved kan der opstå menneskeliggørelse af hunden. Hvis hunden er meget knyttet til moderen i familien, er det vigtigt at hunden gradvist får mindre opmærksomhed fra hende, men at det sikres at hunden fortsat får dækket sine behov for fysisk og mental aktivering, samt socialt samvær med familien. Disse opgaver kan varetages af et andet voksent familiemedlem. At træne hunden til at være adskilt fra ejeren bevirker, at hunden bliver mere selvstændig og knap så fikseret på ejeren. Brug for eksempel et babygitter til at separere hunden fra familien og forstærk hunden positivt til at kunne lide stedet med legetøj og godbidder.

Selvom der ikke er et regulært adfærdsmæssigt belæg for, at hunden ikke må sove i menneskets seng, kan det tilrådes at lære hunden at sove i en kurv i stedet for i sofaen eller i sengen for at undgå situationer med ressource forsvar. Det samme er gældende ved at lære familien og hunden, at der ikke fodres ved bordet.

Væn hunden til at gå ved siden af barnevognen, lyden af et grædende barn ved hjælp af en cd, samt nyt babylegetøj og legevogne, der kan være larmende og overraskende. Derudover er det en god ide at bringe babyens lugt hjem fra hospitalet ved hjælp af et babytæppe, så hunden vænner sig til den nye lugt. Benyt positiv forstærkning og beløn hunden, når den tager kontakt til babyens tøj, tæppe med mere. Er hunden ikke vant til generel håndtering, kan dette også anbefales.

Når barnet ankommer, er det vigtigt med den rette introduktion for hunden. Har ejer været væk fra hunden på grund af eventuelt hospitalsindlæggelse, er det endvidere vigtigt at bruge tid sammen med hunden uden barnet efter hjemkomsten for at få dækket dens aktivitet og sociale behov. Lad hunden være under kontrol i en line før den hilser på barnet, når dette sover eller er i ro. Hvis hunden ikke vil hilse på barnet, skal den ikke tvinges. Det kan anbefales at belønne hunden med godbidder, når barnet er nær for, at interaktionen er en god oplevelse. Børn generelt, men især spædbørn og yngre børn, må aldrig efterlades uden opsyn i samvær med hunden.



# Hej hund

Der er lavet mange tiltag for at undgå at børn får bidskader af hunde. Langt de fleste af disse tiltag er for børn over syv år og handler om, hvordan børn skal reagere overfor fremmede hunde. Da det imidlertid oftest er familiens egen hund, der kan reagere ved at bide, ligger det forebyggende arbejde derfor et helt andet sted. Et hold af praktiserende dyrlæger, adfærdsdyrlæger, etologer, børnepsykologer, børnelæger og lærere har udviklet et undervisningsmateriale, der netop kan forebygge disse situationer.

I 2006 blev "Hej-hund" ("Blue Dog") lanceret. Programmet er non-profit og har til formål at styrke forholdet mellem hund og børn for derved at forebygge bidskader. Programmet består af en forældrevejledning, en cd-rom med et interaktivt spil, samt en hjemmeside med informatio-



foto: Bagwald Dreamstime

ner om programmet, hundens adfærd, kropssprog og signaler, samt gode råd om hunde og børns interaktion. Derudover fik Danmark, som det første land det interaktive spil om den blå hund på hjemmesiden [www.hej-hund.dk](http://www.hej-hund.dk). Spillet er specielt udviklet til børn mellem tre og otte år men kan sagtens spilles af ældre børn.

Formålet med hundens blå farve og synlige tænder er, så børn ikke forbinder en speciel race eller naboens hund med programmets hund. Tænderne er synlige hele tiden og giver derved børnene en ide om, at lige meget

hvilken sindstilstand hunden er i, kan tænderne være en fare og gøre skade. De fleste tilfælde af bidskader på børn sker, når der ikke er en voksen tilstede. Derfor er det, udover at undervise børnene, også et vigtigt spil for de voksne.



FOTO: ANKE VAN WYK DREAMSTIME

## Forældrenes ansvar

Har en børnefamilie besluttet sig for at anskaffe en hund, er det vigtigt at huske, at det fulde ansvar er forældrenes. Forældre der i forvejen har for travlt til at være sammen med deres børn, bør på grund af dårlig samvittighed aldrig føle sig forpligtet og ligge under for børnenes plageri. Som nævnt, er det især børnene,

der har et stort ønske om at få hund, og derfor bør de så vidt muligt pålægges at være med til at varetage hundens pasning og pleje. Hundens daglige gåture skal dog varetages af en voksen eller et barn over ti år. Risikoen for at møde andre ikke venligsindede hunde, eller at barnet kan komme til skade er til stede.

# Hundens kropssprog & signaler

Læren om hundens kropssprog og signaler er utrolig vigtig, når det gælder forebyggelse af bidskader. Børn og især yngre børn misforstår ofte disse og farlige situationer kan opstå, når de har interaktion med hunde. Hunde kommunikerer med kropssprog og de såkaldte dæmpende signaler, som ofte ses i konfliktsituationer og er en del af hundens normale kommunikationsform og adfærdsrepertoire. Signalerne bruges overfor andre hunde, men også overfor mennesker. Der findes mange forskellige, og hunden signalerer dem i mange situationer. Det kan være signaler som for eksempel at smaske, at slikke sig om snuden, at gabe, at blinke, at vende hovedet væk og siden til, at løfte den ene pote med mere. Derudover kan hunden være anspændt, fordele vægten på bagkroppen, krybe ved tilnærmelse, have lav hovedholdning, vende ørerne ud til siden eller bagud, have halen mellem benene, svede fra poterne og bevæge sig langsomt rundt. De dæmpende signaler er en respons på en stress/trusselssituation. Signalerne er blandt andet til for at få en trus-

sel til at gå væk, løse konflikter og genskabe harmonien.

"Aggressionsstigen" er et godt redskab til at genkende disse signaler. Stigen viser hundens reaktion, fra de indledende dæmpende signaler, som at smaske og gabe, til de tydelige aggressive signaler, som at knurre eller bide. Hundens signaler og kropssprog overses nemt, hvis man ikke kender til hundens kommunikation og reaktionsmønstre. I situationer med børn, er det derfor en god ide, at kunne genkende disse signaler og reagere efter dem for at afværge en eventuelt anspændt situation.

Børn tager hovedsagelig kontakt til hundens ansigt og ser ikke resten af kropssproget, når de møder en hund. Spædbørn river i pels, hale, ører, niver eller bider. Ældre børn krammer, kysser eller fastholder hunden. Disse situationer er voldsomt truende for hunden, og det er derfor utrolig vigtigt at undervise børn og deres forældre i at genkende hundens kropssprog og reaktioner. Da børn ikke er klar over konsekvenserne af deres adfærd, kan de komme til at håndtere hunden hårdhæn-

## "Aggressionsstigen"



Kilde: Sheperd; BSAVA - Manual of Canine and Feline Behavioural Medicine, 2009.

det og smertefuldt, hvilket i visse tilfælde, får hunden til at bide. Hunde reagerer positivt på rolig og stille adfærd fra mennesker, som børn sjældent udviser. Børn bliver ofte meget begejstrede, når de ser hunde, men de skal lære at forholde sig roligt.

En plan kan være at udfærdige et ugeskema, hvor arbejdsopgaverne er fordelt mellem de voksne og børnene.

Hunde er velkendte af børn, da de ser dem i deres hverdag og i medier som for eksempel i spillefilm. Børn er derfor meget interesseret i hunde, men der findes også børn, der er bange og er direkte angst for hunde. Børn er ikke født med en naturlig angst for bestemte slags

dyr. Der imod er de født med en naturlig angst for mærkelige og høje lyde, samt pludselige bevægelser. Da nogle børn ikke vokser op med hunde, risikerer de at reagere uhensigtsmæssigt på dem. Er forældrene angste for hunde, kan denne adfærd også smitte af på barnet. Selvom de ikke har fået fysiske skader, lever mange mennesker i daglig frygt efter en episode med en aggressiv hund.

## Det hele værd

Forebyggelse, grænser, konsekvens og kærlighed er nøgleord, når det handler om at skabe et godt og harmonisk forhold mellem barn og hund. At have barn og hund sammen er et stort arbejde, men et arbejde der er givende for alle parter.



A woman with long blonde hair, wearing a patterned dress and black leggings, is walking a small, scruffy dog on a leash. They are on a green lawn next to a body of water with a wooden pier in the background. The sky is blue with white clouds.

## Vil du hjælpe Dyrefondet

med genoptryk af  
pjecen og porto,  
kan du indsætte  
et beløb på konto  
**9570 8182310**  
- ethvert beløb  
modtages med stor  
taknemlighed!



Du kan også støtte Dyrefondets arbejde og få 6 blade for kun 225 kroner pr. år  
Meld dig ind på [www.dyrefondet.dk](http://www.dyrefondet.dk)



**DYREFONDET**

Ericaparken 23, 2820 Gentofte, tlf. 39 56 30 00, [www.dyrefondet.dk](http://www.dyrefondet.dk)